Tizenkettődik évfolyam. 165. szám. Kolozsvár, szerda, julius 22. 1891.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK“ ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre . . 16 frt. || Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. || Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy |□| czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után **30** kr.

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után **20** kr. fizetendő.

Párbajozó tisztek.

Tegnap az volt a nézetem, hogy az Ugron kihivatása csak vaklárma. Gondoltam: ha Uselac kapitány ur, mint érzékenykedő ember óhajtana is egy vélt sérelmet fegyveresen torolni meg; de bizonyára lesz tanácsadója, okos és higgadt férfiu, ki őt e szándékáról lebeszéli.

Csalódtam.

A kihivás csakugyan megtörtént. Olvasóink ismerik táviratainkból az ügy további lefolyását is. A megoldás helyes, okos, szabadelvű és alkotmányos. Ugron bölcs megfontolással cselekedett, midőn ügyét két kormánypárti férfira bizta; s e férfiak szintén okosan és bölcsen cselekedtek, midőn saját véleményök mellé csatolták még husz kifogástalan gentleman véleményét.

Ezzel és ekként az Ugron ügye teljesen tisztázva van. Ő, a mint másképp nem is lehetett, makula nélkül végezte a kényes feladatot. Mert férfira nézve mindig kellemetlenebb nem verekedni, mint verekedni. De ha Ugron verekedett volna: a parlament szólásszabadságán ejtett volna csorbát. Ám nem verekedett; s ezen férfias tényét fölöszi Magyarország két gavalléra mint segéd, s husz más gavalléra, mint esküdt biróság.

De nincs tisztázva az Uselac kapitány ur ügye.

Itt első sorban az a kérdés, hogy mondta-e vagy nem mondta azt, a mit neki a hivatalos rendőri jelentés tulajdonit? Mondta-e, hogy „szeretnék a nép közé lövetni? Ha mondta, miért jár szabadon? Miért viseli azt a tiszti bojtot, melyet a magyar király is visel, a mely csak lovagias katonákat illethet meg? Ha nem mondta, miért nem állott elé — indokolatlan párbajkisérlete helyett — elfogadható bizonyitékaival?

Oly kérdések ezek, melyekre feleletet vár a nemzet úgy a miniszterelnöktől, mint a katonai hatóságtól. E kérdésekre jövő választól függ a nemzet további itélete.

De van más kérdés is; és nem csupán egy.

Katonának a maga állomását félsőbb engedély nélkül elhagyni soha sem szabad. Minő alapon kapott Uselac kapitány és társa távozási engedélyt? Megmondták-e a felsőbbségnek a távozás valódi indokát, vagy csak ürügyet használtak? Az utóbbi eset nem föl tehető, mert ez hazugságot imputálna. Ilyen formán az első eset áll. Vagyis, a párbaj szándékot előre bejelentették. E szerint a 79 gyalog sorezred parancsoksága tudta, hogy Uselac kapitány egy magyarképviselőt azért akar provokálni, a miért az illető képviselő, hivatalos funkciójában, itéletet mondott a kapitány ur egy hivatalos ténykedése fölött.

De tovább megyek.

A katonának sehol sem szabad huszonnégy óráig úgy időzni, hogy ott időzésének czélját és tartamát a helybeli állomás parancsnokságának be ne jelentené. Megtette-e ezt Uselac kapitány úr és társa? Kétségen kivül. Mert hiszen a B. H. már julius 20-án hozott hirt az ők budapesti tartózkodásukról és ezen tartozkodás czéljáról. A mit tehát Uselac kapitány úr és társai miveltek, azt a budapesti helyőrség tudtával és beleegyezésével cselekedték.

Még tovább megyek.

Úgy irják, hogy a kihivás az ezred tisztikara nevében történt. De ha ez nem is való: tény, hogy a kihivás megtörtént. Már pedig a hadseregben egy szabályzat áll fen, mely a becsületbeli eljárást foglalja czikkelyekbe. E szabályzat nincsen ugyan a legfelsőbb helyen megerősitve, de mégis törvényerővel bir, mivel félhivatalos sankcziója van. E szabályzat szerint a párbaj szándék előre bejelentendő az ezredesnek, s csak az ő beleegyezése után hajtható végre. Az a nagy nyilvánosság, mellyel ezen ügy az Uselac kapitány ur és társai részéről is tárgyaltatott (e nélkül, szándékuk nem juthatott volna nyilvánosságra a kihivás előtt 24 órával) jogot ad arra a föltevésre, hogy a párbajszándék előre be volt jelentve az ezredesnek, s hogy tehát az ezredes meg is adta a szükséges beleegyezést.

Mindezek után könnyü megállapitani, hogy a magyar parlament terrorizálását nem csak Uselac kapitány ur és társai kisérlették meg, hanem mindazon felsőbb hatóságok és főnökök, a kik megegyezésüket adták az Uselac kapitány elutazásához, budapesti tartózkodásához és kihivásához. Ha ez igy van, már pedig minden jel mutatja, hogy igy van: akkor az ügy nemcsak Uselac kapitány urra nézve nincs bevégezve, hanem nincsen bevégezve, vagyis nincsen még megkezdve a főnök urakra nézve sem. Pedig meg kell azt kezdeni és be kell fejezni vagy a kormánynak, vagy a képviselőháznak. Mert a sajtó alkalmas arra, hogy vélekedést mondjon; de arra, hogy formailag vizsgáljon, itéljen és büntessen, nem alkalmas.

Olyan sokat emlegetik nálunk a jogállamot, tehát a törvények uralmát, hogy utóljára is el kell hinnünk, hogy van valami belőle. Nos hát, tessék bebizonyitani, hogy felettünk a legnagyobb ur a törvény. Tessék megbüntetni azokat, kik vakmerő kézzel emelnek fegyvert a törvényhozás szabadsága ellen. Tessék megértetni a katona urak közül mindazokkal, a kiket illet, és azokkal is a kiket ezuttal nem illet, hogy a Magyar birodalomban, minden hatóság, legyen az akár polgárilag akár katonailag szervezve, viseljen bár uniformist, vagy köcsög kalapot, lakjék akár kaszárnyában, akár palotában, és hordozzon bárminő rendjelt a mellén és bárminő állatot a czimerében — hogy mindazok, kik Magyarország polgári és katonai törvényeit alkalmazzák s ebbeli professiójukban és ide vonatkozó munkálkodásukért Magyarország kincstárából fizetést huznak, Magyarország szervezeténél fogva előléptetésben és nyugdijban részesülnek — hogy tehát a polgári és katonai hatóságoknak valamennyi közege, a minisztertől le az utolsó vasuti bakterig, s táborkari főnöktől le az utolsó kramffutterig mindenki alá van rendelve hazánk alkotmányának, mindenki respektálni tartózik a parlament szabadságát, mint az alkotmánynak egyik legfőbb oszlopát, és kivétel nélkül mindenki a saját hivatalos körében, a magyar parlament ellenőrzése alatt áll. Ezen ellenőrzési befolyás alól nem vonhatja ki magát a cs. és k. közös hadügyminiszter sem, ki a parlament egyik bizottságának felelős; még kevésbé vonhatja ki magát Uselac kapitány ur.

B. M.

Politikai hir.

Az osztrák parlamentből. Mint Bécsből tudósitanak az urak háza hétfőn este tartott ülésében vita nélkül elfogadta az 1891-iki költségvetést és pénzügyi törvényt, továbbá az Albrecht-vasutnak állami kezelésbe való átvételéről és esetleg államositásáról, — az orosz nagykövetségi palota megvételének illetékmentességéről s a vasuti áruforgalomra vonatkozó berni egyezmény beczikkelyezéséről és annak végrehajtásáról szóló javaslatokat. Ezután megejtették a választásokat a delegáczióba, mire Taaffe gróf miniszterelnök ő felsége nevében a reichsratot elnapoltnak nyilvánitotta.

Önérdek.

Az emberiség minden bajainak főoka: az önérdek. Ez azon ördög, mely minden álarczban s még a törvényhozások termeiben is járja azon szemfényvesztő villy tánczokat, melyek a szabadelvüség és előhaladás palástjába burkolva készek lerombolni azon védbástyákat, melyek a kivivott jogokat évezreden át megvédni képesek voltak, hogy azok köveiből a hatalom kiváltságosainak és az arany borjut imádók tőpapjainak védelmére oly falak emeltethessenek, melyek az egyenjoguságot és haladást gátolva, a közös szorgalom véres veritékét a kiváltságok zsilépén, a hatalmi nagyzás mindent elnyelő örvényében szivárogtathasson.

A klasszikusnak nevezett hajdani aranykorban sikerült Periandernek, az egyidőben élt világbölcseket lakoma ürügye alatt saját házánál egybegyüjteni és megvitatni, hogy: „Melyik kormány lenne a legtökéletesebb?“

Solon mondá: „Az, mely alatt egyik polgár fájdalmát, minden polgár mint sajátját érezné.“ Biasz mondá: „Mely ben az uralkodókat a törvények képviselnék.“ Anacharsis: Melyben az erény közösen tiszteltetik és a bün közösen megvettetik. Kleobolus: Melyben a polgárok jobban rettegnek a közvélemény megrovásától, mint a törvények büntetésétől. Periander mondá: „Hol a hatalom és törvényhozás, a hivatalt nem kereső legérdemesebb férfiak kezeibe helyeztetik.“

Dicső bölcsek! Szegény emberiség!

Három évezred multán is, mikor az önérdek ezeréves védbástyánkat a vármegyét akarja lerombolni, és a negyedfélszázados osztrák beolvasztási politikát akarja teljesedésbe vinni a magyar országgyülés, gondolhatnánk rájuk. Pedig emlékezetünkben kellene tartanunk azt is, hogy a történelmünk uj korszakát megalapitó 1848-ki országgyülés XVI. t.-cz. alatti pontjának ereje kötelességévé tette az ideiglenesen kiküldött nagy bizottmányoknak, hogy működésükről pontos jegyzőkönyvet vezetni kötelességüknek tartsák, hogy a rend helyreállása után az ős közgyüléseknek sáfárkodásokról számot adhassanak. Ezen nagy kor tehát fentartotta, s törvényben biztositotta a megyék politikai, és önkormányzati életét. Tisza és Ghiczy Kálmánok hosszu vezérczikkeket irtak, és egész buzgalommal bizonyitgatták, hogy a megyei politikus élet nincs ellentétben a parlamentárizmussal.

Midőn ezen czikk irója 1877-ben a napló bizonysága szerint e tárgyra vonatkozólag kimondá, hogy ha a megyei önkormányzat és a felelős minisztérium közt választani kellene, a minisztériumot hagyná inkább elenyészni, mint a megyék jogait megcsorbitani, az egész országgyülés egyhangulag megéljenezte ezen nyilatkozatot.

1861-ben minden ajk az 1848-ki törvények magasztalásában zengett, de már nem követeltetett, az ideiglenesen kiküldött bizottmánytól, hogy a soha össze nem hivott ős megyei nagygyülésnek számot adjon. Nem követeltetett, mert Bécsben már czélba vétetett a megyék fokonkénti elzsibbasztása, mely czél, tudva nem tudva a hatalomkezelők által, a protekczió, korrupczió, és hivatalos tekintély felhasználása által nemcsak eléretett, de rendszeres következetességgel a megyék mindaddig mételyeztettek, mig idáig nem jutottak, a hová sülyesztettek, vagyis a tisztviselők herbergévé, adószedők, postások, iskolafelügyelők s hivatal szomjasok gyülhelyévé nem sülyedtek.

Meg kellett dönteni minden áron, a beolvasztást gátló szentélyeket.

És most, mint instruk, előállanak a destruktorok, hogy a jogvédő, s ellentálló várak omladékaiból a miniszteri mindenhatóságnak palotát, a magasabb hivataloknak önkénykastélyt, a többi sok ezer vakon engedelmeskedni kénytelenitett hivatal legióknak kényelmes kaszárnyát és jó s elégséges élelmezési raktárak épitethessenek.

A megyék végképpeni megsemmisitése már 1856 elején az Orlow elnöklete alatt Párisban tartott kongresszus után határoztatott el, mert ott éreztették Ausztriával, hogy kardjának csorbái csak ugy köszörülhetők ki, és szavazatának sulya csak ugy értékesithető, ha a legyőzött magyar nemzettel kibékülni képes. Ez hozta meg az októberi s februári homeopatikus engedményeket. Es Königräc a további közeledéseket. Ez határozta el a megyék, mint az ellentállás és szervezkedés fészkének széthányását. De hogy ezen merényletet, a választók megkérdezése nélkül tenni vakmerősködjenek: azt a világeseményeit ismerők, egy minden történhető eseményeket felfogni képes magyar miniszteriumtól nem várták s nem hihették.

Tudom, hogy a mostani törvényhozó teremben csak borsót hányok a falra, de változók az idők és bizony, hogy ha sikerülne a minden hatalmi pressiónak ezen törvényt át erőszakolnia, keserüen megkeserüljük.

BESZE JÁNOS.

A T. Ház.

— Saját tudósitásunk. —

Bpest, jul. 21

Két napi szünet után ujult erővel kezdették a közigazgatási vita tárgyalását A függetlenségi párt ma is teljes diadalt aratott a kormánypárt szótalan vitézei felett. A vitát Kun Miklós kezdte. Utána Uray Imre, Horváth Ádám, Meszlényi Lajos, Ugron Gábor, Győry Elek, Prónay Dezső báró folytatták. Valamennyien parlamentáris szinvonalon álló beszédet tartottak, a melyből a kormánypárt sehogy sem tudott obstructionalis törekvésekre következtetni. A függetlenségi párt érvekben kifogyhatatlan, mert a hol igazságot és jogot védelmeznek, ott erős alapon áll a védő, a kit bajos hamis érvekkel meggyöngiteni.

Ugron Gábor beszédje ma is kimagasló volt s daczára, hogy a horvát tisztek provokálása is némileg elfoglalva tartotta, még csak nyoma sem látszott rajta az izgalomnak. Ugron különben az erkölcsi és személyes bátorságnak nem egyszer adta már fényes tanuságát, de hogy most fel ne vegye a horvát tiszturak provokálását, azt a magyar parlament szólásszabadsága és tisztessége teszi neki kötelességévé.

A czimvitát ma rekesztették be, miután Prónay Dezső báró megtartotta nagy hatást keltő zárbeszédét.

Ma Szapáry miniszterelnök is rövid nyilatkozatot tett, melyből kitátszik a kedvetlenül csalódott miniszter. Ugy látszik, hogy a miniszter rosszul számitott a meleg időre, meg a képviselők beleunásába, mert ha bántott is valakit a nyári meleg, az csak kormánypárti képviselő volt és ha beleunt valaki a vitába, az ismét csak mameluk lehetett. Különben Szapáry elég őszinte volt ahoz, hogy bevallja, miszerint azt hitte, hogy a kuriai biráskodásról szóló törvény javaslat benyujtása majd engedékenységre vezeti a függetlenségi pártot. Majd kijelentette, hogy foglalkozott már a közigazgatási biráskodásról szóló törvényjavaslattal is és rajta lesz, hogy minél előbb a ház elé terjeszthesse azt is.

Mézes-mázos szavak voltak a miniszterelnök ur szavai, de az ellenzék nem ment lépre. Igen helyesen élnek a gyanuval, hogy Szápáry szorult helyzetében azért teszen igéreteket, hogy majd ha kimenekült a saját verméből, — ne tartson meg semmit.

A vita befejezése után elnök jelenti, hogy hat határozati javaslat van; elsőnek fog szavazás alá bocsáttatni a br. Prónay Dezsőé, másodiknak a Hoitsy Pálé, harmadiknak Szendrey Gerzsoné, negyediknek a bizottság javaslata, ötödiknek a Szederkényi Nándoré, hatodiknak Simonffay Jánosé.

Br. Prónay javaslatára nézve husznál több képviselő kolnapra kéri a névszerinti szavazást.

A kormánypárt azt követeli, hogy olvassák fel azon képviselők neveit, a kik névszerinti szavazást kérnek, mi meg is történik, a nélkül, hogy az illetők tekintélyökben csorbát szenvednének. — A kormánypárt nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy a névszerinti szavazást kérők valami inparlamentáris tényked ést követnek el. A világért sem! Ellenkezőleg teljesitik hazafiui kötelességöket az által, hogy minden pontnál tudni akarják, kik azok, a kik egy veszélyes reformot akarnak a nemzet nyakára erőszakolni.

Ebben a kötelességteljesitésben pedig a függetlenségieket semmiféle rémüldözés és jajvészéklés nem fogja meginditani.

A névszerint szavazást természetesen a függetlenségi párt kivánsága szerint elhalasztották.

Ugron Gábor párbajügye.

Olvasóink bő táviratainak folytán jó részt tájékozva vannak az Ugron Gábor párbajügyéről. Emlitettük már, hogy Ugront azért a parlamenti beszédjeért provokálták, melyben julius 15-én a fiumei magyar ellenes tüntetések miatt meginterpellálta a miniszterelnököt. B. két tiszt: vezinováci Rukavina Ferencz lovag, a 79. gyalogezred századosa és Bakálovich Szilárd, 38. gyalogezredbeli százados, mint Uselac Mihály 79. gyalogezredbeli százados megbizottjai jelentek meg Ugron lakásán. Hogy miért épen Uselac százados a kihivó, annak oka az, hogy Ugron 15-ik beszédének egyik legélesebb része az ő személyére vonatkozik. Ez a passzus, az országgyülési napló közlése szerint, a közbeszólásokkal együtt igy hangzik:

Midőn e kérdésben inpterpellácziót intézek, lehetetlen, hogy föl ne olvassam a rendőrség hivatalos jelentésének egy passzusát, a mely szerint egy Uselác nevü százados, a ki többször tevékeny részt vett a tüntetések rendén, a vendéglő előtt egy ezredorvoshoz ekként szólt: „Ich möchte auf meine Verantwortung eine Trupe Stoldaten ausrücken lassen, um die Kerle nieder zu pfeffern“. (Mozgás)

T. ház! A nép verejtékéből tartják a katonaságot; arra tartják, hogy a nép szabadságát védelmezze, de nem arra, hogy a népet lövesse. (Ugy van! baltelől.) Ha a rendőrség jelentése a valóságnak megfelel, ugy az a tiszt, a ki ilyen nyilatkozatot mer tenni, nem érdemli meg hogy a kardbojtot egy óráig is viselje (Zajos helyeslés a szélsőbalon;) azt a hadsereg köréből ki kell üzni (Élénk helyeslés a szélsőbalon;) mert az nem katonatiszt, abban az emberben nem katonai vitézség és lovagiasság van, a ki fegyvertelen néppel szemben fegyvert akar használni, hanem az hóhér. (Hosszuntartó zajos helyeslés a szélső balon)

Uselac százados — egy negyven év körüli zömök, szőke körszakállas ember — tegnap reggel érkezett a déli vasut fiumei vonalán tiszttársaival és megbizottjával Rukavina századossal s Hungáriában szállt meg. Rukavina százados Budapesten kérte magához társul Bakálovich Szilárd századost, a ki a Molináry ezrednél szolgál.

A kihivást lapunk mai táviratai ismertetik részletesen. Ez ügyre vonatkozólag a M. H. a következő megjegyzéseket teszi.

Az igen tisztelt 79. ezred ez eljárásához van egy pár szavunk: Ugyanis a párbajmániát semmiféle elfajulásában nem lehet annyira perhorreskálni, mint ha ez a parlamenti szabed diskusszió korlátozására irányul. A parlamentben elmondott dolgok, ha közügyekre vonatkoznak, legyenek azok kapcsolatosak egyénekkel vagy testületekkel, a mig a parlamentben a magok törvényes módja szerint elintézést nem nyertek, más utra nem vihetők. Egyéni sensibilitásból vagy pedig a becsületbeli ügyeknek abstrakt fölfogásából kiindulva, nem áll jogában egy parlamenti tagnak is a szabad diskussziónak elnyomására ilyen uton kezet nyujtani. Valamint a miniszternek hivatalos eljárásnál mondottakért és ténykedésért provokálni nem lehet, épp ugy nem lehet hasonló állásából kifolyó beszédért vagy ténykedésért képviselőt provokálni. A ki ily természetü provokácziókat elfogad, az első sorban maga sérti meg a parlamentárizmust.

A temesvári kiállitás.

— Tudósitónktól. —

Temesvár, jul. 19.

A délmagyarországi ipar- és mezőgazdasági kiállitás, melynek ünnepélyes megnyitása Baross Gábor kereskedelmi miniszter által ma ment végbe, ez eddigi vidéki kiállitásokat ugy terjedelemre, mint a kiállitók számára s magának a kiállitásnak értékére nézve is jóval fölülmulja. A magyar délvidék közgazdasági élete mindig elevenen lüktetett. Temesvár évtizedek óta ipari gócz-pontot képez s a gazdaság minden ága oly mérvü fejlődést mutat, mely a nagyobb igényeket is képes kielégiteni. Hogy mindazonáltal a figyelem nem irányult a délvidékre oly mérvben, a mint annak gazdasági jelentősége megérdemelte volna, annak egyedüli oka az, hogy eddig nem mutatta be magát akképen, mint hellett volna, hogy a közfigyelmet magára vonja.

Ezt a hiányt érezte a délvidék s ezen vélt segiteni az által, hogy egy oly kiállitást hozott létre, mely nem csak a vidék természeti kincseinek bőségét, hanem az emberi szorgalom és iparkodás termékeit is méltó alakban mutatja be.

*

S most egyet-mást a kiállitásról:

A Béga mentén levő csarnok és pavillonok 29,000 négyszögméternél nagyobb területet foglalnak el, maga az egész kiállitás területe pedig nagyobb 80,000 négyszögméternél. Több mint 3000 kiállitó van itt képviselve a nyers- és ipari termelés minden ágával s a roppant anyag ugy lett elhelyezve, hogy könnyü világos áttekintést nyujt a szemlélőnek.

A legnagyobbszerü épületek: a rotunda szerü iparcsarnok, mely egymagában csaknem annyi helyet foglal el, mint a többi pavillon egyberéve. Az iparcsarnok keleti ki já-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

rásából a mezőgazdasági és gépcsarnokba jutunk, mely bátran vetekedhetik nagyság dolgában a budapestivel. Valamivel hátrább áll a gépcsarnok.

A legtöbb és legszebb látni valót természetesen az 5000 négyszögméternyi tért elfoglaló iparcsarnok nyujtja. A főbejáratnál a majolika-kiállitás ötlik legelőször szemünkbe, Zsolnay, Fischer Vilmos és Fiedler Gyula vannak itt pompás készitményekkel képviselve. Jobbra az oldalszárnyon a könyvnyomdászati, könyvkötészeti s fényképészeti kiállitást találjuk.

Beljebb a Temesbégavölgyi vizszabályozó társulat, a temesvári kir. folyammérnöki hivatal és a VIII. kulturmérnöki hivatal együttes pompás kiállitása nyujt élvezetet. Majd a siketnémák temesvári iskolájának sikerült kiállitása köti le a figyelmet. Tovább, oldalt a müfaragászati iskola, a kassai kir. gépészeti közép-ipariskola, tulnan a gyermekjáték- és fadiszmüáruk kiállitása lepi meg a látogatót.

Az iparcsarnok közepe felé haladva, elhagyjuk a zongora kiállitást, s annak tőszomszédságában a magyar méhészek egyletének gazdag kiállitása lep meg bennünket.

Odább Mühle Vilmos remekel, majd a temesvármegyei gazdasági egyesület pompás kiállitásán legeltethetjük szemeinket, mely Nagy Lajos titkár fáradozása folytán egyike a legérdekesebb csoportnak.

A temesvármegyei gazdasági egyesület szomszédságában Saxl és társa, továbbá Dreher Ignácz kiállitása kelt feltünést Agátsy Benedek szintén gazdag kiállitásban mutatja be magkereskedését. Utánna nagy területen, Mauthner Ödön (Budapest) nagykereskedése tünik fel. Wimpffen Sziegfried őrgróf máslak-hódosi gazdasági uradalma, a magyar kir. földmüvelési miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelőségének, valamint a m. kir. dohánygyár kiállitása szintén leköti a figyelmet.

Az iparcsarnok közepe felé az első temesvári mümalom, a n.-kikindai gőzmalom kiállitásával találkozunk. Jobbra-balra, akár merre térünk, fordulunk, érdekesebbnél érdekesebb kiállitások ötlenek szemünkbe, de egyelőre meg kell e futólagos tájékoztatással elégednünk.

BÉGAVÖLGYI.

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület választmányi gyülése.

Igen fontos ügyeket tárgyalt gr. Bethlen Bálint elnöklete alatt az E. K. E. tegnapelőtt tartott választmányi gyülése.

A jegyzőkönyv hitelesitése után Radnóti Dezső titkár olvasta fel terjedelmes titkári jelentését, melyből kivesszük a következőket:

A választmány május 12-én hozott határozatához képest felszólitottuk az összes erdélyrészi fürdőket, nyilatkoznának, hogy a külföldi fürdők mintájára tagjaink részére minő számlai kedvezményeket hajlandók adni. Erre vonatkozólag van szerencsém jelenteni, hogy általában az eredmény igen kedvezőtlen a mennyiben csak a kisebb fürdők válaszoltak és pedig a következőképen; Jegenye fürdő-, Málnás, Görgény-Soákna, Maros-Ujvár fürdők 10—20 százalékot és Kolozs fürdő 50 százalékot engedélyeznek, a Brassó város tulajdonát képező Zajzon fürdő pedig 8 napi ingyen fürdést ajánlott fel tagjaink részére. A többi fürdők vagy nem, vagy pedig elutasitólag válaszoltak.

Ismeretes a választmány előtt a földmüvelési és pénzügyi miniszter uraknak az a kegyessége, mely szerint a kincstári erdőszeti- és bányászati tiszti szálló szobákban a megszállást engedélyezte. Kötelességünk volt ennek következtében az összes erdészeti és bányászati hivatalokat megkeresni, hogy velünk közölni sziveskedjenek, hogy ilyen szálló szobák hol állanak tagjaink rendelkezésére. A beérkezett válaszok szerint tagjaink rendelkezésére állanak ha igazolványaikat felmutatják a nyági erdőgondnokság területén Nyág községben levő erdőházban egy szoba, Muntyele Mikon egy szoba, a dussi erdőházban 2 szoba; a bisztrai erdőgondnokság területén a téli erdőházban két szoba, Bisztrán négy szoba és konyha az orsai erdőházban egy szoba, a csibini erdőházban egy szoba, a gutuli m. k. erdőgondnokság területén két szoba a prigumiai erdőházban 2 szoba az anseli erdőházban egy szoba a kudsiri erdőgondnokság területén a Valen Alenuluj (Donea) erdőházban 1 szoba. A hidegszamosi erdőgondnokság területén a reketói erdőházban egy szoba 2 ágygyal, a dobrusi erdőházban egy szoba 2 ágygyal, a magurai erdőházban egy szoba 3 ágygyal, a damesi erdőházban 2 ágygyal, az alsó fancsali erdőházban egy szoba 3 ágygyal; az isztinói erdőgondnokság területén a felső-fancsali erdőházban egy szoba 2 ágygyal, a laposnyai erdőházban egy szoba 2 ágygyal, az isztinói erdőházban egy szoba 2 ágygyal, a lonkai erdőházban egy földszinti berendezetlen szobával, a plotonyászai erdőházban szintén egy berendezetlen szobával, a gura rezii erdőházban egy szoba egy ágygyal, a cohai erdőházban egy szoba egy ágygyal, a vacaviai erdőházban egy szoba 2 ágygyal. Tisztelettel jelentem, hogy az erdőházakat s itt még fel nem sorolt kincstári bányahelyeken levő tisztiszobákat tagjaink azzal a feltétéllel használhatják, ha igazolványaikat előmutatják.

A fontosabb átiratok közül szükségesnek tartom kiemelni, hogy a május 12-ki közgyülés határozatából külön-külön átiratokban alapszabályok és gyüjtőivek kapcsában Gyarmathy Zsigmond kir. tanácsost a kalotaszegi, Bethlen Géza gr. főispánt a torda-aranyosmegyei, Novák Ferencz polgármestert a gyulafehérvári, Somkereki Gusztáv főerdészt a gyalui, Kovács Gyula polgármestert a nenyedi, Csató János alispánt az alsófehérmegyei, Csiky Antal márnököt a kudsiri, Kemény Kálmán br. főispánt a marostordamegyei, Jánossy Sándor tvszéki elnököt a szebenmegyei, Koós Józsefet az abrudbányai, Abrudbányay Béla erdőtanácsost a kolozsvár és vidéki, Gusmann János bányafőnököt a radnavidéki, Pausinger József főerdészt a görgényvidéki, Szoboszlay Károly alispánt a n.-küküllőmegyei, Jósika Lajos brt hunyadmegyei, gróf Teleki Sándort a kővárvidéki osztályok megalakitására felszólitottuk.

Több helyről kedvező választ nyertünk és minthogy az illető osztályok az alakulást ünnepiesebbbé és jelentősebbé kivánják tenni, központi képviseltetést kérnek.

A tagok gyarapodását illetőleg a legörvendetesebb jelentést tehetem és ezt megelőzőleg kérem a választmányt, hogy legbuzgóbb választmányi tagunk Patay András m. kir. csendőr ezredes részére a legmelegebb köszönet szavaztassék azért a lelkes fáradozásért, azért az ügyünket támogató szives odaadásért, melylyel egyesületünket felkarolni és támogatni sziveskedett. Beérkezett jelentéseink szerint a csendőrség köréből eddig több mint 200 tag iratkozott alá kibocsátott gyüjtőiveinken és pedig a csendőr ezredes urnak arra a lelkes felhivására, melyben egyesületünk fontos közgazdasági és közjótékonysági czéljait körvonalozni és ismertetni kegyes volt. Elmondhatom, hogy ez idő szerint Erdélyrésznek minden csendőr tisztje és altisztje egyesületünk tagjai közé lépett (éljenzés.) Más oldalról is szintén örvendetes gyüjtéseket vettünk, igy Fogarasmegye alispánja 40 tagot gyüjtött, itt fel nem emlitve a 2—3 tagról szóló gyüjtéseket.

Megkerestük továbbá gr. Andrássy Tivadar országgyülési képviselőt, hogy gyalui kirándulások alkalmával dobrini kastélyát megszálló helyül engedélyezze; felkértük Nemes Ödön választmányi tagunkat Maros-Vásárhelyről, hogy jelvényeink rajzát több példányban megrajzolja, körlevélben értesitettük vidéki választmányi tagjainkat megválasztatásukról, melyre vonatkozólag Rombauer Emil táviratilag és Deák Lajos tanfelügyelő levélben köszönték meg a megválasztást.

A megyék támogatását illetőleg Háromszékmegye a már megszavazott 100 forint alapitványi összeghez külön alapitó levelet készitett, melyet négy példányban hozzánk megerősités végett beküldött. Ez alapitó leveleket az elnökség elfogadhatónak találta és e szerint megerősitette. Még csak a miniszteri jóváhagyás hiányzik.

Kis-Küküllővármegye már régebben 150 frtot szavazván meg, melyet a miniszter helyben hagyott. A megye közönsége iránt e nagylelkü áldozatért köszönetünket fejeztük ki.

Udvarhelymegye ez időszerint anyagi segélyünkre nem jöhet, azonban a megyében eszközlendő utak és ösvények nyitásánál anyaggal és napszámmal készséggel hozzájárul.

Választmány a jelentést tudomásul vevén Patay András csendőr ezredes urnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz; a kedvezményeket adott fürdőknek szintén köszönetét fejezi ki.

A többi tárgyakról holnap tudósitunk.

Orvosi segély szerencsétlenségek alkalmára.

(Nyilt előterjesztés Béldi Ákos gr. Kolozsvár főispánjához)

Kellőképen meglett vitatva sajtóban, gyülésen, a kérdés, hogy a fájdalom gyakori időközökben felmerülő szerencsétlenségek alkalmával a gyors segély nyujtásra minő intézkedések volnának teendők.

Mindannyiszor panasz volt a rendőrség szervezetlensége, tájékoz atlansága, s a városi orvosi intézmény hiányos volta miatt.

Csak a legutolsó évet véve, a m. é. julius 10-én olvastunk egy figyelemre méltó közleményt, a mely rámutat egy sereg olyan dologra, hol emberek élete lett eljátszva a miatt, hogy szerencsétlenségek alkalmával a hatósági kőzegek tudatlansága és szervezetlen volta miatt a kellő intézkedések meg téve nem voltak.

Ugyancsak a mult év október 15-én a helyi sajtóban megint elősoroltak egy csomó ujabban felmerült szerencsétlenséget, és a körül elkövetett mulasztást, és sürgették a baj orvoslását.

Október végén egész polemia keletkezett ebben a tárgyban. Dr. B. ur egyik helyi lapban ezerekbe kerülő rendőr orvosi intézményt ajánl, a mit 150 év mulva valószinüleg szervezni is fog Kolozsvár, oly beosztással, a mint az javasolva volt. E mellett egy csomó elérhetlen elméleti dologgal igyekszik összekuszálni a kérdést, hogy javaslata rendjén a gyakorlati téren könnyen eligazodni ne lehessen.

A következő nap egy másik lapban mind e javaslatok a maguk értékükre lettek leszállitva és hangsulyoztatott ismét s gyakorlati megoldás kérdése.

Deczember 8-án az önkéntes tüzoltó egyletbe is össze hivtak egy nehány urat ebben a tárgyban, a kik azt határozták, hogy jövőre fognak határozni, addig is azonban a kérdést tanulmányozni fogják.

A szerencsétlenségek egymásután merültek fel ennyi polemia és gyülésezés után is, a panasz általános volt a gyors orvosi segély hiánya miatt. Zugás támadt a sajtóban minduntalan, a melyre gorombaság volt a felelet.

Ujabban csak abból a mi köztudomásra jutott, csaknem minden hétre jut egy sulyos baleset, vagy szerencsétlenség. Ezeknél a gyors segély hiánya miatt, s a környezet tudatlansága folytán, fájdalom, halál is keletkezett.

Mindez nagyon alacsony szinvonalon állónak tünteti fel Kolozsvár városának intelligencziáját és humánus érzékét azok előtt, a kik nem ismerősök közvetlenül az állapotokkal és a maradiság lerázhatlan okait szinről szinre nem látják.

Hanem, hogy a dolog el legyen fedve, a főorvos részéről ujabban is olvastunk gorombaságot, melylyel vagdalkozik jobbra balra, csak a mizeriák orvoslására vonatkozó tárgyat kerüli nagyon bölcsen.

Valami város atya a tarthatatlan állapotok javitására vonatkozó elméletbe hasonlókép belemélyedt s inditványozta legutóbb egyik helyi lapban, hogy a város szolgákat tanitsák ki az első segélynyujtásra.

Egy a leggyakorlatibb idea az Ellenzék f. é. jul. 13. számában lett felvetve, a melyben javaslatba hozatik, hogy a rendőr orvosi intézmény életbe léptetéseig szervezessék még egy orvosi állás a korházban; a korházat kapcsolják be a telefon hálózatba és felmerülő szerencsétlenségekhez innen vonuljon ki orvos.

Végre tehát a tárgy minden oldalról meg van vitatva, meg van tárgyalva. Szépen is, gorombán is, theoretice is, és praktice is fel van fogva a kérdés.

Mindenik eddigi hozzászólás között csupán csak a legutóbb emlitett érdemel figyelmet, a többi javaslatok keresztül vitelének lehetőségéről, a megkivánt gyorsasággal viszonyaink szerint beszélni sem lehet.

Az „Ellenzék" czikk irója helyesen okoskodik, a midőn a kórházban egy városi orvosi állás rendszeresitését proponálja. Igy a kérdés kevés költséggel, idő vesztegetés nélkül könnyü szerrel megoldható ugy, a hogy a város tekintélye és érdeke megkivánja, s a hogy a szenvedő embereknek a szükséges gyors segélynyujtás igényeli.

Az a czikk azonban csak általánosságban tett javaslatot. A kórházban rendszeresitendő orvosi állás a sebészeti klinikán levő egyik bennlakó orvossal volna betöltendő. Ugy is minden sérült, bár fájdalom, rendesen késön és csak miután már segiteni alig lehet rajta, többnyire a sebészeti klinikára kerül. A sebészeti klinikán három orvos, hat mütő növendék, s azonkivüi kellő számu alaposan begyakorolt szolga személyzett az első és gyors segélynyujtásnál szükséges segédkezésre mindig rendelkezésre áll.

Készen vannak minden szerek, a melyek a felmerülő szerencsétlenségeknél a nagyobb veszélyek gyors elháritására nélkülözhetetlenek. Tehát minden van, a mi viszonyaink szerint szükséges, csak tudni kell alkalmazni.

A csaknem minden héten felmerülő szerencsétlenségekre való tekintettel, a humanizmus szempontjából tehát a következő előterjesztéssel járulunk Méltóságod elé:

Méltóztassék intézkedést tétetni arra, 1., hogya Károlina korház a telefon hálózatba rövid idő alatt bekapcsoltassék. 2., hogy a sebészeti klinikán egy orvos augusztus 1-töl a város részéről ideiglenesen (a mig a jövő városi költségvetésben erről véglegesen gondoskodva lesz) dijazásban részesüljön és egyuttal kötelezve legyen arra, hogy akár éjjel, akár nappal a felmerülő szerencsétlenséghez kellő felszereléssel gyorsan kivonuljon.

A kivonulásnak nem szabad gyalog történni, hanem erre a czélra inspectiót kell tartatni a nappali órákban a fiakeresekkel az éjjeli órákban pedig telefon utján a városi tüzőrség éjjel nappal felszerszámozva készen álló fogatának kivonulását kel szervezni.

Ime ennyiből áll csupán az az intézkedés, a mi a felmerülő baleseteknél a gyors segély nyujtáshoz szükséges. A városnak ez évi 7—800 forintjába alig kerül, S ezzel nem csak eleget tesz a hummanizmus követelményeinek de azt a szégyent, a mely egyetemi városunkat minden egyes balesetnél elkövetett mulasztásoknál éri, elháritjuk magunkról. Ez intézkedés által a város orvosain, kik utóvégre sem lehetnek minden pillanatban mindenütt, nagy könnyités volna.

Dr. ***

Utilitarismus a nevelésben.

Kozma Ferencz, Kolozsmegye kir. tanfelügyelőjének tollából a Keresztény Magvető a legujabb száma ép oly érdekes mint komoly figyelemre méltó czikket közöl. Kozma Ferencz ki egyike a magyar neveléstudomány legderekabb müvelőinek e czikkben az alapos ismerő mély megfigyelésével mutat reá azon okokra, melyek iskolai nevelési rendszerünk bajait szülik meg.

Kozma Ferencznek e czikk megirására Felméry Lajos neveléstana adott inpulsust.

Kozma némileg ellentétes állást foglal el Felmérivel szemben főleg ama tételt illetőleg, hogy az iskola az életszolgálatában állván rendszerében meg kell felelnie az élet igényeinek vagy nem is lehet közönyös az utilitárizmus iránt, s azzal szemben az ellenséges állást elfoglalnia nem szabad.

Kozma mindjárt czikke elején kijelenti hogy a felvett eszmére vonatkozó gondolatainak talaja Felméri „Neveléstudomány"-ának IX-ik fejezete, melyben ő „nevelési irányzatok" czimén a liberalismust és utilitarismust állitja szembe. „A nevelésben — mondja — vagy a tanu.ó elméjéből indulunk ki, vagy a tanitandó anyagból: amaz az elme mivelését tekinti megoldandó feladatnak, emez a tudás közlését. Amaz liberalis, emez utilitárius irány." „Az európai iskolázás sulypontja (az angol kivételével) ma az ismeretközlés, az elmének különböző ismeret ágakból vett hasznos tudással való bebutorozása."

Ez a téves kiindulási pont nevelési rendszerünkben kétségtelenül felismerhető, nemcsak, hanem uralkodó, — s végtelen eredménye az a vergődés, melybe iskolázásunkkal jutottunk. Senki azzal megelégedve nincsen s közönség, szakértők és kormányok egyaránt keresik a baj orvosszerét. A diagnozist közönségesen tulterhelésnek mondják. Felméri utilitarismusnak nevezi. Mondjuk, hogy a kettő ugyanaz. S mi lesz a gyógyszer?

Elméletileg könnyü volna ajánlani a liberalis irányra való áttérést, mert hogy tanitásunkban a tanuló elméjét kellene állandóan irányadónak venni, ezt minden józan paedagogus elismeri. Ámde ez elv megvalósitása sokkal inkább tartozik a módszer körébe, mint az iskolaszervezethez.

Teljes liberalismussal csak Locke vagy Rousseau szerént nevelhetnénk, mig a nyilvános, közös iskolázásnak a társadalmi és állami élet igényei s szervezeti korlátai közzé kell vonulnia, hol az egyéni különféleségek már magukban is megnehezitik amaz elv teljes mérvü keresztülvitelét. Próbáltak segiteni a bifurcatióval. S már ma ismét visszatérni készülünk az egységes középiskolára.

Hogy a humán és reál dolgok egyesitése s megfelelő mértékben leendő mivelése könnyebbé és sikerültebbé tegye nevelési feladataink megvalósitását, ezt ugyan nehéz elképzelni, de hogy a mai rendszernek is sok hiánya van, az kétségtelen.

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA".

1891. Julius 22

Egy élet titka.

Wood asszonytól.

Az „Ellenzék" számára forditotta AMICA.

ELSŐ RÉSZ

VI.

Nyomában.

(Folytatás.) (16)

— Én nem tudom, hogy várhatunk-e, mondá Dobson. Lehet hogy Florence kisasszonynak szüksége lesz rájuk. Baxendal Mari, az igéret igéret, és azt meg kell tértani.

— Mari, ne siessen vele, várhatok reájuk akár meddig, kiáltá Hunter Florence, valami tiltott szegletből, honnan a párbeszédet végig hallgatta elötörve, s lekisérte Marit a lépcsőkön az utczára.

— Kedves látvány volt ez a gyermek az ő fehér muszlin ruhájával, kék szalagjaival, kihontott hullámzó hajával, s kedves arczával, mely oly derült volt mint egy szép nyári reggel.

— Mama még nem jött le — folytatá — azért nem kérdezhettem meg tőle, az én mamám is beteg, de tudom, hogy nincs szükségem azokra a fehérnemükre, s várhatok. Soh'se gondoljon velük, de Dobsonnal se törődjék, csak ápolja az anyját.

Dobson vissza huzta a kis kisasszonyt, s azt mondta, hogy az ilyen viselkedés elég arra, hogy „az egész utczát megbotránkoztassa."

Mari haza ment az anyjához.

Dr. Bevary meglátogatta Baxendalnét déltájban. Gyakorlott szeme meglátta azt amit mások csak gyanitani kezdtek, — hogy a halál eljegyezte azt magának.

Rendelvényt irt, átalános utasitásokat adott igérte, hogy ismét meglátogatja, s azt mondta a betegnek, hogy jobb volna felkelni az ágyból mint ott maradni.

Tanácsát követve, távozása után felkelt a beteg, s az első szobába ment, mely a nappali szobájuk volt. De ez a mozgás annyira elfárasztotta, hogy elájult; annyi bizonyos, hogy szen a napon, sokkal rosszabbul érezte magát mint rendesen. A férje borzasztóul megijjedt, s ebéd ntán nem ment vissza a műhelybe.

Midőn a beteg magához tért, és ugylátszott, hogy ismét jobban van, minden kopogtatás nélkül valaki rontott a szobájukba. Az egyik kis Shuch volt, nyolcz éves fiucska rongyos ruhában s borzas hajjal. — Azt jelenteni, hogy a Hunter ur feleségének a szobaleánya Mari után kérdezősködik, s a kis Hunter kisasszony is itt van, és azt kérdezteti, hogy feljöhet e Baxendalnét meglátogatni. —

— Mindegyiket kérették, hogy jöjjenek fel.

Dobson azt a kegyes izenetet hozta az asszonyától, (ánbár nem kegyesen adta át), hogy a varrás elmaradhat egész addig, mikor Mari kényelmesen elvégezheti; Florence egy befőttes üveget adott elő, melyet saját maga hozott, s ez által elszakitotta a szürke keztyüit, miután az üveg nagy volt az ő kicsi kezeinek.

— Édes Baxendalné, ez veres szőllő lé — mondá az ő kedves nyájas modorával, amint a beteg asszony mellé leült. Én kértem meg a mamát, hogy engedjen egy üveggel elhozni, mert emlékszem, hogy mikor én beteg voltam, csak a veres szőllő nedvet szerettem.

Mama részvéttel hallotta, hogy maga rosszul van, és ő is nemsokára meg fogja magát látogatni.

— Az ég áldja meg a maga szivecskéjét, édes Florence kisasszony! — mondá a beteg. Most is az a kedves jó gyermek a milyen volt mindig másokra gondol és nem magára.

Nincs szükségem reá hogy magamra gondoljak válaszolá Florence. Mindennel el vagyok látva amire szükségem van. Szeretném ha maga nem volna ilyen beteg. Szeretném ha Bevary bátyám látná. Ő mindenkit meggyógyit.

Kisasszony, ő olyan szives volt hozzánk hogy ma meglátogatta a feleségemet, mondá Baxendal János és azt igérte, hogy ismét eljön Reménylem hogy ő meggyógyitja az asszonyt.

Feleség tevé hozzá a beteghez fordulva miután jobban vagy azt gondolom hogy vissza mehetek a munkámhoz.

Igen János mehetsz bátran. Nem szükséges, hogy itthon maradj. Azt hiszem, hogy valami gyengeség vett erőt rajtam, de már jobban vagyok.

Baxendal János köszönt Florencenek, a fejével intett Dobsonnak, s lement a lépcsőn és ki az utczára. Florence a nyitott ablakhoz fordult, hogy távozását nézze, örökké nyugtalan volt, — mint minden egészséges gyermek.

— Ahol van Hunter bátyám! kiáltá birtelen.

Hunter Henry ur gyorsan ment le Daffodil örömén, s Baxendal Jánossal találkozott amint az a házból kilépett.

— Baxendal, még most sem ment vissza a dolgára.

Uram az asszonyom nagyon rosszul lett volt a válasz. Megijesztett szegény mert eljárult, és én nem tudtam, hogy mit gondoljak róla.

— Most már jobban van, s megyek dolgomra.

E pillanatban kopogtatás hallszott az ablak táblákon, s egy szép kis fő kidugta magát alattuk, és nevetve intett, azt kiáltva:

— Henry bácsi! — Henry bácsi! — hogy van?

Hunter Henry ur mosolygva intett a fejével s folytatta az utját, nem tudva, hogy a Gwinn kisasszony hiuz szemei ugy kisérik mint a solyom a prédáját.

Véletlenül Daffodil örömében volt, azt remélve, hogy Clay Ausztint az ebédjénél kapja, s azt vélve, hogy az ebben az időtájban szokott lenni. A Qual Péternél való lakását Thornimettnétől tudta. — Szándéka volt ujból faggatni, hogy mit tud arról a férfiról, akit ő keres. Alig fordult be Daffodil szegbe, midőn a távolból Hunter Henry urat meglátta. — Rohant atánna, s már jó közel érkezett hozzá. — Épen akkor érkezett a Baxendal háza elibe, midőn az, Baxendal, ismét visszatért abba; mert valamit felejtett otthon, mit az udvarba magával kellett vinni. Baxendal felé forditva a fejét, a mint ott elhaladt, Gwinn kisasszony elveszitette Henry urat a szeme elől.

Hogy tünt el? — A föld nyelte el? vagy egy házba ment? vagy egy sikátorba tért, mely Daffodil örömét átvágva valami más helyre vezetett? vagy abba a bérkocsiba ült, mely most oly sebessen halad előre? — Hogy nem volt többé látható — annyi bizonyos: és Gwinn kisasszony rendkivül dühös volt. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy bizonyosan meglátta őtet, és ő előle rejtőzött a bérkocsiba, ámbár azt nem hallotta megállani.

De látta, hogy annak a háznak az ablakából hova az a mester ember bement, beszéltek vele, s elhatározta, hogy ottan kérdezősködni fog, s befordult a házba. — A Shuckék konyhájában csak három vagy négy gyermek volt, és sokkal fiatalabbak voltak, mint hogy választ adhattak volna.

Gwinn kisasszony a mocskos és szemetes konyhán, s a pizzkos gyermekek között áttörte az utját, s a lépcsőn fellépve a napali szobába lépett. Megállott egy pillanatra, hogy azt szemügyre vegye.

Baxendal János egy szekrény előtt térdelt, melynek a fenekén a szerszámai között valamit keresgélt; Mari a hálóköntösökön tett haladását mutatta Dobsonnak, aki fesszesen ült, és olyan savanyu arczot csinált, hogy összement volna a tej tőle; a beteg halványon s kimerülve egy karos székben feküdt, mig a fiatal lady, szintén térden a szerszám keresésében látszott részt venni, olyan gyorsan csevegve a hogy nyelvecskéje birta. Az idegen megjelenésére ki a küszöbön állva uézte őket, mindnyájan felnéztek.

— Meg tudják nekem mondani, hogy egy Lajos nevü ur hol lakik? — kérdé egyenes, diplomatikus nyájassággal, mert czélszerübbnek látta az erőszakoskodást tapintatossággal váltani fel.

Ha abban a hangulatban lett volna mint tegnap, ugy rövid parancsoló hangon azt mondta volna: „Mondja meg nekem annak a férfinak a nevét aki most a kapujok előtt elment."

Baxendal János felállott.

— Lajost tetszik kérdezni? mondá. Én olyan vezeték nevü embert nem ösmerek.

Szünet következett.

— Ez baj folytatá szeliden Gwinn kisasszony. Én egy urat keresek, és elveszitettem az adreszét. Azt hiszem, hogy itten körül lakik. Sőt majd nem bizonyos vagyok benne, hogy az előbb a kapuban láttam magával beszélni. Ugyan az az ur volt, akinek a kisasszony köszönt.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca

A mi magát az utilitarizmust illeti, ez által inkább vált uralkodóvá a közéletben, mint az iskolában. S jogosultságát egészen kétségbe vonnunk nem lehet, miután a társadalmi és állami élet feltornyosult igényei s el nem utasitható követelményei kényszeritően nehezednek ránk. Ehez járul a nemzetek hatalmas versenye, melyben már csupán ideális fegyverekkel győzni, sőt ma-holnap élni sem lehet. Életelvei szabályozásában többé egy nép sem független. Nemcsak tudománynyal tudományt s művészettel művészetet, hanem találmánnyal, iparral, kereskedelemmel és gazdasággal mindenfelé haladókat kell szembe állitanunk s az emberi észszel a természet minden erőit és adományait kizsákmányolnunk és gyümölcsözővé tennünk, hogy magunknak jövőt biztosithassunk.

És ez bizony utilitarismus in optima forma. S a ki nemzetünknek ezzel ellenkezőt tanácsolna, azt egyszerüen kinevetnék s hazafinak senki se tarthatná — hazánkban, hol a gyakorlatiasság, hasznosság elvében még oly igen hátra vagyunk.

Ha már most az iskola az élet szolgálatában áll, — minthogy czélját, létjogát egyébben találni nehezen is tudná — akkor rendszerében, szolgálátaiban meg is kell felelned az élet igényeinek. Vagy is: az utilitárismus iránt egészen közönyös nem lehet, avval szemben ellenséges állást elfoglalnia nem szabad.

És itt felfogásom ellentétesnek látszik a Felmériével; de ez, azt hiszem, csak látszat. Talán ha a kiindulási pontot szabatosan megjelöljük, a továbbiakban együtt fogunk haladni. Én ugyanis az utilitarismust nem tekintem nevelési rendszernek, még csak általános paedagogiai elvnek sem, melyen az iskolázást felépiteni kellene vagy lehetne. Előttem ez a nevelés eszmekörében egy alárendelt elv, mely beilleszthető az u. n. liberalis rendszerbe is.

Midőn tehát feltétlenül csatlakozom azon állásponthoz, hogy tanitásunkban a növendék szelleme s ne a tanitandó anyag legyen irányadó, egyszersmind alkalmazhatónak tartom a hasznosság elvét is azon álláspont kizárása vagy sérrelme nélkül.

Cikke végén következő konklusiókra jut:

Nem mondom én, hogy iskoláztatásunkban az utilitarismust egyedül uralkodó elvvé tegyük, mert a kalmár szellem hamar elölne minden idealismust az ifjuságban. Végre is a nevelés váltózhatattan főczélja az értelmi, erkölcsi és kedélyi erők őszhangzó kiművelése. Minden egyéb csak ezekért, vagy ezekből kifolyólag történik. A középtanodai tantervekben a tantárgyak is ugy illesztendők össze, hogy általuk az őszhang biztositva legyen. Ennek megzavarása nélkül egyik is a másikat el nem nyomhatja.

Veszély nélkül egyikből se lehet se igen sokat, se igen keveset vennünk. De ha mindezekben a tudományos szellem a gyakorlati irányzatot egészen háttérbe szoritja, ezzel nemcsak az élet igényei mellőztetnek, hanem könnyen abba a hibába is esünk, hogy a módszer elveszitvén szemei elől az egyént, kizárólag a tanitandó anyagot látja maga előtt. S ez aztán igazán veszélyeztetné a liberalismust.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, julius 22.

— **A kolozsvári függetlenségi** párt Ugron Gábornak ma a következő táviratot küldte:

Tisztelt Képviselő ur!

A fiumei ügyben mondott interpellációja a nemzet legbecsesebb jogainak védelmezése. Midőn Önt ezért fegyver élére akarták állitani, a parlament szabadságát támadták meg. Megértettük a képviselő ur helyzetének nehézségét, mert férfinak mindég könnyebb verekedni, mint nem verekedni. De ön a nehezebb utat választotta, ezzel is dokumentálván, hogy alkotmányunknak nincs jobb vitéze, mint ön. Ezzel Ön megoltalmazta a parlament szabadságát. Fogadja ezért hálás köszönetünket és tiszteletteljes elismerésünket. — Hazafias üdvözlettel a 48-as függetlenségi párt hiveitől Kolozsvártt 1891. julius. 22-én.

— **Az Ellenzék sürgönytudósitásait** ma külön is kiadtuk, hogy Ugron Gábor sensatios párbajügyéről annál gyorsabban tájékoztassuk olvasóinkat. Ez ügy már a nemzet ügye, mert hiszen a magyar parlament szólásszabadsága van megtámadva és a nemzet méltóságán akarnak öntudatosan, vagy öntudatlanul csorbát ütni. Gondoskodtunk, hogy mind addig mig az ügy végleges megoldást nyer, — olvasóinkat minden mozzanatról tájékoztassuk.

— **Az idő járás** nap-nap után zordabb. A levegő vasárnap óta erősen lehült, az emberek felöltőben kénytelenek járni. Hideg eső hull felülről, akadályozva a mezei munkát a szabadban, hátráltatva az épitkezéseket a városon. Még nyarunk sem volt a fürdő idény még jó formán kezdetét sem vette s a nyár naptár szerü ideje már lefelé jár, a mennyiben a nappalok egész félórával rövidebbek már, mint voltak, junius végén, a nyári nap fordulás alkalmával. A Medárd napot követő hat hét tegnap eltelt a nélkül hogy az idő valamit javult volna. Falb uram különben tegnapra kritikus napot jósólt, az idő azonban ma is elég kritikus, elég zord. Tavaly julius 22-ét megelőzőleg is voltak szép napok, ez időn tul egész szeptemberig a derültebb meleg nyári napok voltak. Ma még nem a napsugár, hanem csupán az a remény hevíti keblünket, hogy a küszöbön levő kánikulai, napok ha beköszöntenek, állandó derült, meleg időt kapuuk és szép alkalom lesz sétával, fürdéssel a szabadba való kirándulással élvezni örömét a nyárnak.

— **A posta és távirda** palota alapzata kiemelkedett a föld gyomrából. Most a földszinti rész falazata épül. A munkálat serényebben halad, mint kezdetben, a midőn a nehéz földmunkával, melynek végzését a talajviz és a folytonos esőzés nagyban hátráltatta, kellett megküzdeni. A napokban itt járt a posta és távirda igazgatóság főnöke Nagyszebenből és megszemlélte a munkálatok előhaladását.

— **Kozma Ferencz.** Kolozsmegye kir. tanfelügyelője tegnap néhány heti időzésre családjával együtt Héjasfalvára utazott. Távolléte alatt a tanfelügyelőség teendőit Ködöbőcz Gábor tollnok végzé.

— **Eljegyzés.** Szentkirályi Kálmán, az erd. róm. kath. státus titkára eljegyezte özvegy Verzár Gergelyné leányát, Verzár Mariska kisasszonyt.

— **Esküvő.** Ma este 6 órakor vezeti oltárhoz Peielle Róbert Sertic Valeria kisasszonyt, Sertic cs. és k. alezredes szép és bájos leányát. Az esküvő a főtéri r. k. templomban fog megtartatni. Az esküvőt a menyasszony szülőinek közép utczai házánál lakoma fogja követni.

— **Opera a nyári szinházban.** Holnap a szinházban „Traviata" czimü operát adják Posvay Ella és Zajongi Elemér felléptével. Posvay Ella, a mint mondják igen szépen énekel s megérdemlí, hogy tele ház nézze végig az operát.

— **A tüzoltók harangja.** Állitólag tegnap délben próbálták meg a tüzoltók harangját. A jelzés nem hallatszott sem a Trencsintérre, sem a belközép utczába. A czélnak tehát nem felel meg, mert a harangjelzés nem arra való, hogy csupán a torony közvetlen környezetében levő lakósságot riassza fel. Ezek a kivonulással kapcsolatos mozgással ugy is tudomást vesznek a tüzről; azonban az szükséges, hogy az őrtoronytól távolabb támadható tüzre a környékbeli lakosság s a városon szerteszét lakó tüzoltók tétessenek figyelmessé. Ennek a czélnak a harang, a tegnapi próbából itélve nem felel meg.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatási miniszter a kolozsvári tud. egyetemi tanácsjegyzői állomásra Balogh János rektori irnokot nevezte ki.

— **A Pannoniai épület** tölibe, a mely épület tudvalevőleg köponti szálloda lesz, a tornyot végre felrakták. Lassan épült az igaz, mint a bábel tornya. Az állványa is össze omlott egy izben, a mi különben az épiteseknél már kolozsvári szokás. Végre azonban baleset és megpróbáltatás után áll a torony a Panonián. Az épület szállodának, éttermeknek a következő hónapban rendeztetik be. Nagy Gábor jó hirü vendéglős és kávéház tulajdonos rendezi be, egybe kapcsolja a Bánffy-házban vendéglői helyiségével és kávéházával.

— **Gyászhir.** Özv. Dr. Hintz Györgyné szül. Groisz Emma, a maga, fiai: Hintz György és Hintz Géza, fájdalommal jelenti, hogy szeretett leánya, illetve gyöngéden szerető testvér és kedves unoka Hintz Emma ártatlan életének 9-ik évében, három hétig tartó szivhártya-gyuladás következtében julius hó 21-én meghalt.

— **Népünnep.** A kolozsvári jótékony nőegylet augusztus 2-án nagy népünnepet rendez a sétatéren változatos müsorral, 8-án pedig mükedvelői előadást tart ballettel egybekötve a nyári szinházban. Mindkét rendkivül érdekes és változatos programmal tartatik meg. A rendezőség élén a jótékony nőegylet két fáradhatatlan éltető lelke. Inczédy Samuné és Csiky Teréz urnők teljes odaadással munkálkodnak. A mulatságok iránt már is érdeklődés nyilvánul széles körben a városon.

— **Kimutatás** a vizvezetéki viz és az egyetemi szennyviz alkatáról 1891-ki julius hó 17-én. A.) Vizvezetéki viz (külmonostor és gyárutcza sarkán álló kutról) 1. Természettani tulajdonságok: Szintelen; átlátszó; gyémántfényü; szagtalan; kellemes üde izü. Hőmérséke: 13. C° 2) Vegyi alkat. (Egy literben milligramm). Szilárd maradék: összes 255, oldott 255, uszó — Élenyitésre elhasznált éleny 0·6, permanganát 2·37 Chlor 26·0 Légenysav (N 205) 15·05 Légenyessav (N 203) gyenge nyomok Ammoniaik — keménység német fokokban: összes 7·70 állandó 2·97, mulékony 4·73. 3) Bakteriologiai lelet (julius harmadika és julius tizenhetedike közti időben.) Egy kemből kifejlődött telepek száma: összesen 58 — 209 ebből penész 0 — 44 kigitó bacterium 2 — 22 B.) Egyetemi szennyviz (3 órával praecipitálás után.) 1.) Természettani tulajdonságok. Kissé szürkés szinü; opaleskaló, szagtalan; benne apró porszerü szemcsék uszkálnak. 2.) Vegyi alkat (Egy literben milligramm) a) szüretlenül szilárd maradék: összes 350. Élenyitésre elhasznált éleny 3·55, permanganát 14·02, b) szürve: szilárd maradék: 320. Élenyitésre elhasznál éleny 3·35 permanganát. 13·23. c) Uszó részek: szilárd maradék 30. Élenyitésre elhasznált éleny 0·20. permanganat 0.79. 3.) Bakteriologiai lelet (junius 18 és julius 17. közti időben.) Egy kbcm-ből kifejlődött telepek száma összesen 19 ?0— 12980, ebből penész 0—440 higitó baktérium 0—220. Kolozsvárt, 1891. juli 21. Dr. Rózsahegyi egyetemi tanár, igazgató.

— **Az erdélyi gazdasági** egylet igazgató választmánya 1891-ik évi julius hó 23-án délután 4 órakor ülést tart az egyleti irodában (belközép-utcza 11. sz., emelet,) melyre a tagok ezennel tisztelettel meghivatnak.

— **Köszönetnyilvánitás.** A kolozsvári unitárius főtanodában a lefolyt tanévben is, emberbaráti nemes szeretetének és jótékonyságuknak igen szép jelét adták egyes tanügybarátok, vallásfelekezeti különbség nélkül elősegitve szerénysorsu ifjainknak a tanulást. Hetenként sorban ebédet főztek: Boros Györgyné, Ferencz Józsefné, Endstrasser Benedekné, Kozma Ferenczné, Létai Gáborné és özv. Nagy Elekné. Ezenkivül részint egész kosztot, részint reggelit és ebédet, illetőleg ebédet és vacsorát adtak a következő nemes keblü tanügybarátok: Benczédi Gergelyné, özv. Benkó Ferenczné, Czecz Péter, Éjszaky Károlyné, Fekete Pálné, Gál Simon, Kiss Sámuel, Kovács János, Lőrinczi József, özv. Marosi Gergelyné, Mikó Imréné, Mózes Andrásné, Nagy Gábor, Péterfi Dénesné, Szigethi Miklósné, Ulár Pálné, Vécsei Sámuelné, Weisz Miksáné. — Fogadják a fennebb elősorolt emberbarátok szegény ifjaink nevében igazgatóságunk hálás köszönetét. Isten áldása legyen azokon, kik áldásaikból másokat is áldáshoz juttatni kivántak! Kolozsvár, 1891. julius 21-én. Kovács János igazgató-tanár.

— **A szépitő-egylet** javára egy forintos nyugtáikat kiváltották: br. Huszár Ádám, br. Huszár Sándor, Horovicz Sámuel, Dobál Antal, Incze Elek, Szőcs Géza, Marczinkievics Ignácz, Blaskovics Frigyes. Az egyesület választmánya a nemesszivü adakozóknak hálás köszönetét nyilvánitja.

— **Alapszabályok megerősitése.** A földmivelési miniszter a Szeben vármegyei doborka mezőgazdasági egylet s a nagydisznódi mezőgazdasági helyi egylet alapszabályait megerősitette.

— **Kossuth Ferencz levele.** Nagyváradról irják, hogy az ottani iparos-ifjak, lobogójuk felszentelése alkalmából Kossuth Lajosnak is küldtek aranyszeget melyet a nagy számüzött fia, Kossuth Ferencz a napokban következő levél kiséretében küldött vissza az egylet elnökének:

Turin, jul 13

Tisztelt elnök ur!

Atyám megbizásából visszaküldöm azon szeget, melyet az érdemes ipartestület tagjai iránta érzett szeretetük jeléül, idejuttattak, és ugyancsak atyám nevében kérem a tisztelt elnök urat, legyen szives a szeget a lobogóavatási ünepélyen atyám megbizásából és nevében beverni s iparágainknak gyarapodását testületük tagjainak pedig soha sem lankadó hazafiasságot kivánni.

Kiválló tisztelettel maradok a t. elnök urnak honfitársa.

Kossuth Ferencz.

— **Borszéki arányositás.** Borszéki levelezőnk irja 20-iki kelettel: A curia által eldöntött birtokállapot ideiglenes fenntartása ügyében a mai napon megkezdett tárgyalás eredménye szerint egy az ellenörzésre kinevezendő gondnok kezelése alá adással megbizott vegyes bizottság ma és holnap fogja végezni átvevési teendőit, ezért a tárgyalás holnap utánig sistál.

— **A temesvári kiállitás** második napján hétfőn daczára az esős időnek tömegesen látogattatik. Most nagy előkészületek folynak a julius 27-én kezdődő tanitókongresszus méltó megtartására, mely alkalommal a dél magyarországi tanitóegylet fennállásának 25 éves fordulóját ünnepli meg.

— **Farkascsordák Aradmegyében.** Aradmegye északi részében. Monyásza, Dézna, Restirata környékén a példátlanul felszaporodott farkasok nagy csordákban barangolnak az erdős vidéken. Az éhes fenevad csorda óriási károkat okoznak a vidék lakósságának, mely marhatenyésztést üz s az erdők között fekvő legelőkön tartja jószágait a koborgó farkascsapatok hol egyik hol másik erdei legelőre csapnak s nagy dulást visznek végbe a szarvasmarhák, lovak; kecskék, juhok és sertések között.

— **Uj esernyők.** Egy angol esernyőgyáros Liverpoolban gummiból készitett esernyőket. Az esernyő nyele összehajtható, s az összehajtással együtt az ernyő is összezsugorodik, ugy hogy egy ivnyi összegöngyölt papirosnál nem nagyobb. Kiegyenesitve, gyorsan visszanyeri az esernyő alakját. Előnye a könnyen hordozhatóság mellett a gumi vizállósága.

— **Megszöktetett anyós.** Nem mindennapi történet képezi szóbeszéd tárgyát Budapesten a Lipótvárosban. K. fővárosi bankhivatalnoknak felesége már évekkel ezelőtt elhunyt, csak nemrég jegyezte el a leányát egy szintén budapesti hivatalnok. Alig történt meg azonban a jegyváltás, a bankhivatalnok, megirigyelve a fiatalok boldogságát, másodszori nösülésre szánta el magát. Hozott is a házhoz egy csinos, elegáns asszonykát, ki ugy mostoha leánya, mint leendő veje iránt rendkivüli szeretetet és jóindulatot tanusitott. — A vőlegény szivében azonban egész forradalmat csinált a leendő anyósa, mert halálosan beleszeretett. Amint aztán alkalma nyilt vele — a menyasszony argus-szemeit kikerülve egyedül is beszélhetni, megvallotta neki, hogy ő nélküle a földön nem élhet. És szeretetre méltó anyós, ki viszont a vőlegénybe szeretett, kijelentette, hogy ő is szivesen megvál az urától, csak egymáséi lehessenek. Igy történt hogy egy napon K. bankhivatalnok ujdonsült fiatal neje és leendett veje, a hivatalnok, megszöktek a fővárosból s egyik csehországi fürdőbe rándultak. A megcsalt férfi s a hütlenül elhagyott menyasszony persze egészen kétségbe estek, mikor a szökést észrevették de már nem lehetett segiteni. — K most azzal akarja megbosszulni a rajta elkövetett sérelmet, hogy neje ellen meginditotta a válópört.

— **Eladó** Kolozsvártt a bel-magyarutczában egy szép nagy telek, ugyancsak Kolozsvártt a városban egy több mint husz hold nagyságu telek a rajta levő 8 kis házzal együtt. Értekezhetni az eladás iránt az „Ellenzék" kiadóhivatalában.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" eredeti távirata.)

Ugron Gábor párbajügye.

Tegnap az éjjeli órákban a következő távirati tudósitásokat vettük:

Budepest, jul. 21.

Ugron Gábor segédei gróf Horváth Tholdy Lajos és Rohonczy Gedeon orsz. képviselők husz előkelő különböző párti képviselőt tanácskozásra kértek fel az Ugron Gábor ügyében követendő magatartásra nézve.

A képviselők egyhangulag azt határozták, hogy a szólás és parlamenti szabadság érdekében Ugronnak nem **szabad** elégtételt adnia.

Budapest, jul. 21.

Az Ugron-Uselák ügyben a segédek között délután 4 órakor volt az első tanácskozás. Ugron részéről gróf Horváth Tholdy Lajos és Rohonczy Gedeon, Uselák részéről Becalovich és Rukavina századosok jelentek meg.

A tárgyalások megkezdése előtt Ugron Gábor képviselői kijelentették, **hogy a parlamenti szólás-szabadság megovása érdekében nem engedik meg, hogy Ugron Gábor a parlamentben a fiumei tüntetés tárgyában tett nyilatkozatáért — elégtételt adjon, illetőleg a parlamentben való viselkedéseért senkinek sem felelős, tehát nem szabad elégtételt adnia.**

Ezen szóbeli nyilatkozatot Ugron segédei irásban is átnyujtották az ellenfél segédeinek s kijelentették, hogy ezzel felük részéről az ügyet befejezettnek tekintik s **többé semmi nemü tárgyalásokba** nem bocsátkoznak.

Erre Uselák segédei eltávoztak.

Az Ugron ügyben pártkülönbség nélkül egyhangu nézet uralkodik és az összetartás a képviselők között igen szilárd.

A főváros lakóssága rendkivüli érdeklődéssel van az ügy iránt, s nagy demostraciók várhatók.

Budapest, jul. 21.

A képviselőház ülése után az Ugron segédei által felkért képviselők mindnyájan megjelentek tanácskozásra.

Névszerint: Gróf Andrássy Gyula, gróf Andrássy Tivadar, gróf Hadik Sándor, báró Huszár Károly, Beöthy Ákos, Horánszky Nándor, Latinovics Ernő, Kiss Pál, Vályi Árpád, Győrffy Gyula, Justh Gyula, Fáy László, gróf Teleki Géza, Jakabffy István, Bolgár Ferencz, gróf Pongrácz Károly, gróf Teleki Döme, báró Ambrózy Lajos, gróf Horváth Tholdy Lajos és Rohonczy Gedeon.

Az értekezleten történt egyhangu megállapodás alapján Ugron Gábor segédei a következő nyilatkozatot állitották ki:

NYILATKOZAT.

Miután Ugron Gábor képviselő ur julius 15-én a magyar képviselőházban tett interpelláczióját Uselac cs. és kir. kapitány urra vonatkozólag a fiumei rendőrfőnök hivatalos jelentésére alapitotta, őt a magyar parlament szólásszabadságának sérthetetlensége érdekében, ezen esetből kifolyólag lovagias elégtételadásra kötelezettnek nem tartjuk.

Budapesten, julius 21-én.

Gróf Horváth Tholdy Lajos, Rohonczy Gedeon, mint Ugron Gábor képviselő ur segédei.

E nyilatkozatból Ugron segédei egy példányt Ugron Gábornak, egy példányt pedig Uselák segédeinek adták át.

Bpest, jul. 21.

Este 6 óra után Uselák segédei **ujra** megjelentek Ugron Gábornál s felszólitották őt, hogy hajlandó-e felüknek már most mint magánember elégtételt adni:

Ugron Gábor erre kijelentette, hogy ő Uselák urat nem ismeri, magánuton vele nem foglalkozott soha, s igy vele szemben semminemü kötelezettsége nem lévén, elégtételt sem adhat, külömben is a történtek után magánszemélyét öszszetéveszteni nem lehet.

Ezen nyilatkozatot Uselák segédei tudomásul vették, s eltávoztak.

Budapest, julius 21.

Egy másik tudósitónktól a következő táviratot vettük:

Ugron Gábor alig érkezett Bpestre már is megjelentek nála Ruvina Ferencz lovag és Bakálovich Szilárd százados és Uselac Mihály százados nevében a Pester Lloydban foglalt beszédért elégtételt kérni.

Ugron kijelentette, hogy a P. L. tudósitása hiányos és rosz forditás, melyet el nem fogad, hanem a gyorsirói kőnyomatos napló és az Egyetértés közlése helyes és hogy segédei délután 4 órakor jelentkezni fognak.

Ugron a képviselőházba menvén, gróf Horváth Toldy Lajos és Rohonczy Gedeon képviselőket kérte fel segédekül, kik, mivel ezen ügy a parlamenti szólásszabadságot közelről érinti, s mivel preczedenst lesz hivatva alkotni, 20 előkelő képviselőt kértek föl névszerint: b. Huszár Károly, Andrássy Gyula és Tivadar, gr. Hadik Sándor, Beöthy Ákos, Horánszky Nándor, Latinovich Ernő, Kis Pál, Vályi Árpád, Győrffy Gyula, Juszth Gyula, Fáy László, gr. Teleki Géza, Jakabfy István, Bolgár Ferencz, gr. Pongrácz Károly, gr. Teleki Döme, br. Ambrózy Lajos, kik b. Huszár elnöklete alatt az I. osztály termében mindenki véleményét kihallgatva kimondották, hogy Ugron G. a parlamenti szólásszabadság érdekében elégtételt Uselac M. urnak nem adhat.

A két fél segédei a Nemzeti kaszinó egyik alsó termében d. u. 4 órakor találkoztak, hol Ugron segédei a következő nyilatkozatot adták át az ellenfél segédeinek. (Fennebb közöltük.)

Budapest jul. 22.

Uselac Mihály százados ma visszautazott Fiuméba. (Jó útat! — Szerk.)

Országgyülés.

Budapest, jul 22.

A képviselőházban ma napirend előtt szóba került az Eötvös által szellőztetett vicinális vasut ügy, mely alkalommal Eötvös kijelentette, hogy Radó főispán eljárását a pénzügyeket illetőleg korrectnek tartja, de nem helyeselheti, hogy politikai faktor vasuti ügyekbe belekeveredjék.

Ezután megkezdték a névszerinti szavazást Prónay Dezső báró halasztási inditványa fölött.

A függetlenségi párt Győry Eleknek a junctimra vonatkozó inditványa fölött szintén névszerinti szavazást kért. A kormánypárton nagy mértékü nyugtalanság mutatkozott.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Regale utalványokat

illetve

kötvényeket az esedékes kamatok külön megtéritésével teljesen a hivatalos árfolyam jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő **5 százalékos magyar papirjáradék és a 4 százalékos magyar aranyjáradék kötvényeknek** egy részén az utolsó szelvény került beváltásra, ennek esedékessége után csupán a szelvény utalványok benyujtása ellenében uj szelvény ivek fognak kiadatni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetiti

FOLLY VICTOR
bank és pénzváltó üzlete.

Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári községi nyilvános polgári fiu-iskolánál lemondás folytán megürülvén a magyar nyelvi és történelmi tanszék, erre **augusztus 18-ikáig** bezárólag nyilvános pályázat hirdettetik, a következő feltételek mellett:

1. A megválasztandó tanerő köteles lesz heti 20 órát tanitani a nevezett, vagy esetleg más rokon tárgyakból, a reá bizott s állásából kifolyó iskolai megbizást elfogadni s kötelező nyilatkozatot adni, hogy az első évben az intézetet évközben el nem hagyja. Állása az első évben ideiglenes, mely után joga van véglegesittetéseért folyamodni az iskolaszékhez.

2. A megválasztandó tanerő évi fizetése 1000 = Ezer forint és 150 frt havi, illetőleg negyedévenként előre fizetendő szállásilleték, melyhez 100 frt 5-öd éves pótlék járul mindaddig, mig a fizetés 1500 frtra emelkednék.

Felhivatnak a pályázni akarók, hogy felszerelt folyamodványaikat (kereszt- és oklevél, gyakorlati működésről szóló bizonyitványok, életrajz-vázlat) a fenti határidőig **dr. Vajda Gyula felügyelő-bizottsági elnökhöz** (Kolozsvár, róm. kath. lyceum) nyujtsák be.

Kolozsvár, 1891. évi julius hó 21.

Dr. VAJDA GYULA,
felügy.-biz. elnök.

712 (1—3)

Sz. 1442—1891. bgy. Csikvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegyében Csik-Szereda székhelylyel rendszeresitett s lemondás folytán üresedésbe jött megyei **állatorvosi állásra** ezennel pályázatot nyitok, s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1888. évi VII. t.-cz. 133. §. értelmében felszerelendő folyamodványaikat

1891. évi augusztus hó 30-ig

hozzám nyujtsák be.

Ezen állás **400** frt évi rendes fizetéssel és **200** frt uti átalány élvezettel van egybekötve.

Csik-Szereda, 1891. évi julius hó 15-én.

BECZE ANTAL,
alispán.

701. (3—3)

UDVARHELY MEGYÉBEN,

Székely-Udvarhely város mellett,

vasút állomáshoz közel

400 katastrális hold

KITÜNŐ TAGOSITOTT

FÖLDBIRTOK,

hirneves tégla és cserépgyárral,

nagy forgalmu **savanyuviz-kuttal**

és számos **bérházzal,**

folyó évi Szent-Mihály naptól

6 évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni:

UGRON ÁKOSSAL

Székely-Udvarhelyen.

702. (3—5)

Csak rövid ideig tart!

Potom áron!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS.

Üzletfelhagyás miatt raktáromon levő

VARRÓGÉPEKET

családok és iparosok részére eddig elő nem fordult olcsó árakban eladom.

KOHN SÁMUEL

varrógép-raktár.

Kolozsvártt, belközép-utcza 11. szám, (Mikó ház.)

705. (3—10)

Készpénz fizetés!

Sz. 731—1891. 711. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 4349. és 3877—1891. számu végzése által a „Kolozsvári Kereskedelmi bank" végrehajtató javára Szabó Károly és társai ellen 440 frt és 500 frt tőke, ennek 1891. évi márczius hó 12. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 110 frt 32 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt s 1891. évi junius hó 16-án foganatositott kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 578 frtra becsült házi butorból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 6776—1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Kolozsvártt, Bethlen-utcza 1. szám alatt leendő eszközlésére **1891. évi Julius hó 27-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapitott feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Kolozsvártt, 1891. évi julius hó 13. napján.

PAP JENŐ,
kir. biróságí végrehajtó.

Sz. 726—1891. 710. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 8361—1889. számu végzése által a „Kolozsvári Kereskedelmi bank részvénytársaság" végrehajtató javára Tischler János és társai ellen 130 frt tőke, ennek 1889. évi julius hó 3. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 31 frt 13 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt s 1870. évi január hó 4-én foganatositott kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 578 frtra becsült házi butorból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 6941—1891. számu kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Kolozsvártt, a fapiaczon leendő eszközlésére **1891. évi Julius hó 25-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Kolozsvártt, 1891. évi julius hó 13. napján.

PAP JENŐ,
kir. biróságí végrehajtó.

!!Maradék potom áron!!

!!Még csak rövid ideig tart!!

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

VÉGELADÁS

GÁMENTZY JÁNOS-nál,

Főtér, Gróf TELEKI-ház.

Miután üzletem **rövid idő mulva** teljesen feloszlik, mintegy **20,000 frt értékü** raktáromat

eddig elé nem fordult olcsó árakban eladom.

Kereskedők részére nagy hasznavehető pártick.

Ez alkalommal felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek folyó számlájok nállam rendezve nincs: **folyó évi julius havában** kifizetni sziveskedjenek.

620. (7—x)

!!A leszállitott szabott árakból ujabb, nagyobb engedmény!!

!!Készpénz fizetés!!

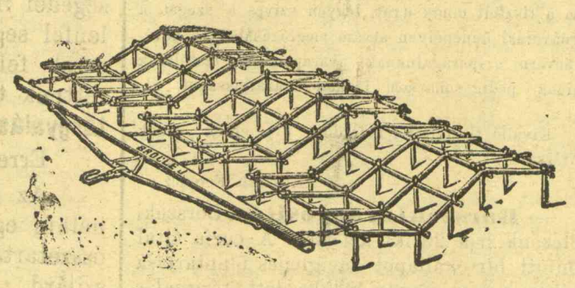
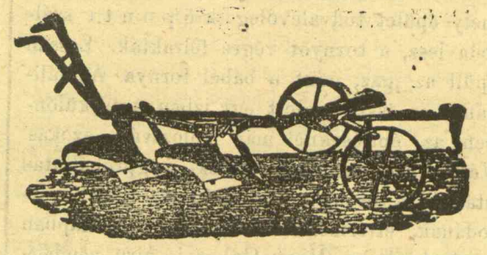
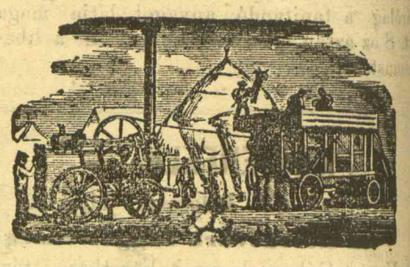

Gazdasági gépek

nagy választékban.

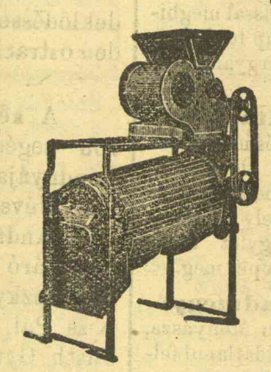

CSÉPLŐGÉPEK, ROSTÁK,

Trieur, Törökbuza-morzsoló, Szecskavágó, Répavágó, Daráló, Borsajtó, Eke, Borona, Szénagyüjtő stb. stb.

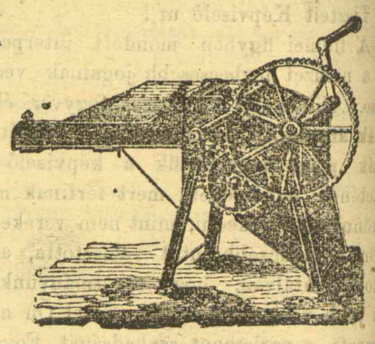

legolcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

GABONA-ZSÁKOK.

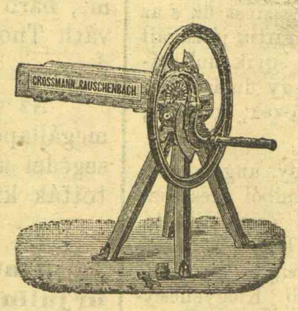

TAUFFER FERENCZ

UTÓDÁNÁL,

Kolozsvártt, belközép-utcza 6. szám.

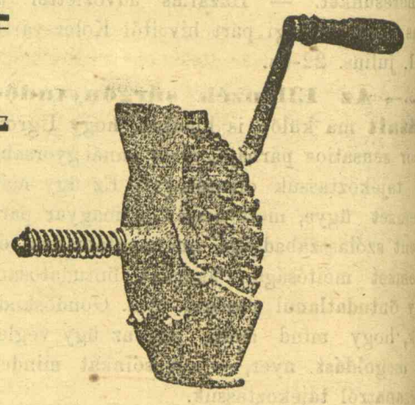

622. (8—x)

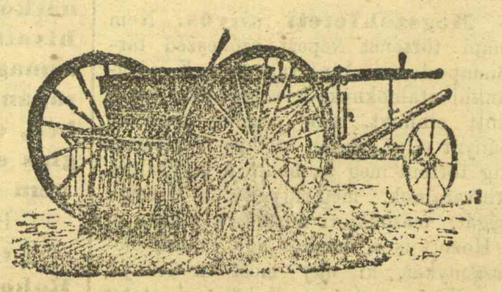
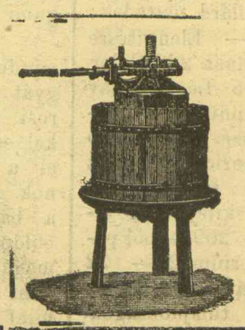
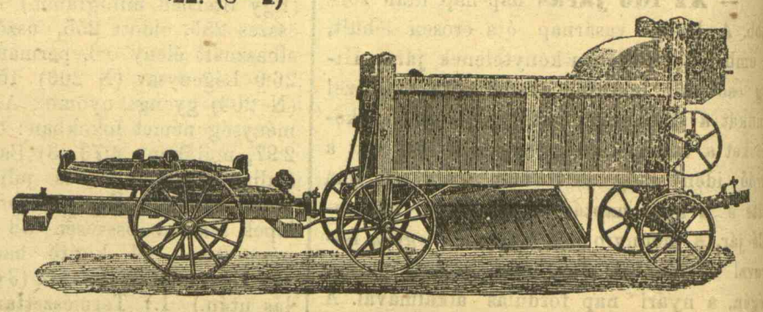

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvártt, belközép-utcza 38. szám.